SPOMNITE SE SLOVENSKIH BEGUNCEV S KAKIM DAROM!

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT—FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

NO. 165 — CLEVELAND 3, O., THURSDAY MORNING, AUGUST 22, 1946 — LETO XLVIII—VOL. XLVIII

DROBNE VESTI IZ SLOVENIJE

(Došle preko Trsta)

PREŠERNA GLAJHŠALTAJO. — Hitler je hotel, da je na Nemškem vsaka stvar tako uravnana, da je v skladu z novim naukom nacizma. To so imenovali glajhšaltanje. Tito posnema, kot sem že večkrat poudari, kjer le more, Hitlerja. Tako je dobil pod Titom ljubljanski knjižnicar Slodnjak nalogo, da tudi slovenskega pesnika Prešerna primerno glajhšalta, da bo prebiranje njegovih pesmi v skladu z zmagovitim partizanstvom. Slodnjak se je za to potrudil v dolgoveznem uvodu k novi izdaji Prešernovi in v plehkih opombah pri posameznih pesmih. Malo manjka, da ne naredi Prešerna za partizana, ker je ta prestavil pesem Litzovi strelci, ki da spominja na nemške partizane v boju proti Napoleonu. Slodnjak je pozabil, da gre za Nemce in proti Francozom! Da je glajhšaltanje, kar se da dobro, priča tale stavek v uvodu: "Prešeren je izšel iz naroda, kateremu so nad tisoč let s palico, pridigo in nabožno knjigo kazali smisel trpljenja v pokoro za greh, ki se ga ni mogel zavedati, in v onostranskem življenju, ki si ga ni mogel predstavljati." (str. 22). Upamo, da dobi Slodnjak pri tekmovanju za glajhšaltanje prvo nagrado. Ob koncu pa je to glajhšaltanje še zabelil z opombo, da je šele sedaj prišel čas, da je naše ljudstvo (ne vemo ali pravo ali samo komunistično) duhovno in socialno tako sproščeno, da lahko sprejme brez pridržka duha Prešernove poezije." Tako je Prešerna šele Slodnjak odkril slovenskemu narodu z glajhšaltanjem v komunizem. Temu hlapčiču novih gospodarjev je delalo precej težave, da Prešeren v svoji največji pesnitvi, v Krstu pri Savici po-

(Dalje na 2. strani)

V SODNI PALAČI V NUERNBERGU JE BIL ZAPOSLEN

Louis L. Kožel, sin Mr. in Mrs. Louis Kožel iz 15219 Holmes Ave. v Clevelandu je prišel domov iz Nuernberga, Tam je bil uslužben kot ameriški vojak inženirskega kora pri sodni palači v Nuernbergu, kjer sodijo 22 glavnih nacijev. S seboj je prinesel mnogo slik o tistih nacijih, kako žive v ječi, kako se obnašajo v sodni dvorani in drugo. Te slike si vsak lahko ogleda pri njem.

Louis je služil v armadi 3 leta, dve leti od teh v Nemčiji. Zdaj je dobil časten odpust, toda se je takoj vpisal za eno leto nazaj in sicer bo poslan na isto službo v Nuernberg, toda pod civilno vladno službo. Ko pride pa nazaj, bo dokončal študije na mičiganski univerzi, kjer je študiral prej.

Prijatelji ga lahko obiščejo na gornjem naslovu. Ve povedati mnogo zanimivega o doživljajih po Nemčiji. Nazaj v Nemčijo bo odzel 5. ali 6. sept.

—o—

Kadar morate ponoči preko ceste, imejte na sebi vedno kak bel predmet, da vas voznik lažje opazi.

Unija AFL ne pomaga v stavki delavcem CIO

Buffalo, N. Y. — Joseph P. Ryan, predsednik unije pristaniških delavcev, ki spadajo k A. F. of L. je pozval svoje člane, naj ne pomagajo v stavki na Velikih Jezerih, ki jo je sklicala unija CIO za svoje člane.

Mornariška unija CIO je kontrolirana od komunistov, je izjavil Ryan in unija A. F. of L. gre zatem, da zlomi stavko nasprotne unije. "Ako pomagate v tej stavki," je izjavil Ryan, "s tem pomagate samo komunistom."

—o—

Ameriška vlada jemlje begunce iz Avstrije

Washington. — Pomožni državni tajnik Dean Asheson je povedal, da je ameriška vlada vprašala Italijo, če bi bila pri volji skrbeti za kakih 25,000 beguncev, ki se nahajajo zdaj v Avstriji. Dozdaj Italija na to še ni odgovorila.

Ameriška vlada je pri volji nositi vse stroške selitve in tudi skrbeti potom ameriško-angleškega odbora za begunce pozneje. Med temi begunci, ki bi jih radi preselili v Italijo, je največ Jugoslovanov, potem nekaj Poljakov in malo Židov.

Razne najnovejše svetovne vesti

ATENE — Jugoslovanski poslanik dr. Izidor Cankar odide v petek domov v Belgrad, se trdi iz povsem zanesljivih virov. To pomeni, da bodo diplomatske zveze med obema državam pretrgane, če bo poslanik res odšel. Baje je Titova vlada odpoklicala Cankarja domov, ker grško časopisje preveč napada Tita in obtožuje jugoslovansko vlado, da skrivaj daje orožje grškim teroristom.

* * *

WASHINGTON — Sinoči je ameriška vlada izročila jugoslovanskemu poslaništvu ultimat, ki daje jugoslovanski vladi 48 ur časa, da izpusti vse zaprte ameriške letalce in da dovoli ameriškim oblastem, da preiščejo na licu mesta vse okoliščine, pod katerimi so jugoslovanska letala zbila z zraka dvoje ameriških prevoznih letal. Ako jug. vlada ne bo ugodila temu ultimatu, se bo ameriška vlada takoj obrnila na varnostni koncil združenih narodov, ki naj potem odloči, če so zahteve Zed. držav upravičene, ali niso.

* * *

PARIZ — Ameriški državni tajnki Byrnes se je včeraj eno uro razgovarjal z Edvardom Kardeljem, delegatom na mirovni konferenci, ki je podpredsednik v Titovi vladi. O vsebini razgovora ni prišlo ničesar v javnost.

* * *

BERLIN — General McNarney, poveljnik ameriške okupacijske armade v Nemčiji je včeraj izjavil, da je nek ruski tajni agent operiral "pod plaščem" UNRRA in izrazil upanje, da bo UNRRA poslej delala roka v roki z ameriško in angleško okupacijsko armado.

Trije ameriški letalci ubiti, kakor se uradno zatrjuje iz Jugoslavije

Ameriški poslanik je šel s protestom naravnost k Titu na Bled, kjer bo danes sprejet pri njem. Titova vlada zdaj prizna drugi napad na ameriško letalo.

Belgrad, 21. avg. — Jugoslovanska vlada je danes uradno naznanila, da je bilo ameriško prevozno letalo C-47 v pondeljek 19. avgusta sklateno z zraka po jugoslovanskih bojnih letalih in da je bilo pri tem ubitih nekaj mož ameriške posadke, najbrže trije.

Ameriški poslanik Richard C. Patterson bo radi tega jutri (v četrtek) osebno obiskal maršala Tita na Bledu ter mu izročil protest ameriške vlade proti takemu postopanju napram ameriškim letalom.

Jugoslovanska vlada, ki včeraj ni ničesar omenila o tem drugem napadu, je danes priznala, da so krogle jug. bojnih letal užgale ameriško prevozno letalo. Dalje pravi, da je bila v letalu posadka 5 mož in da sta se od teh samo dva spustila s padali na tla.

Jugoslovanska vlada je izročila ameriškemu poslaniku protest radi tega dogodka z izjavo, da je zakrivila incident ameriška posadka. Dalje je jug. vlada zahtevala, da nobeno ameriško letalo ne sme leteti nad jugoslovanskim ozemljem brez izrecnega dovoljenja in da če bi ameriški letalci tega svarila ne upoštevali, da bo zopet prišlo do takih "dogodkov."

Ameriški poslanik je na ta protest jugoslovanske vlade izjavil napram časnikarjem: "Pred poldrugim letom še so prosili za ameriška letala ter jih z največjim veseljem sprejemali. Zdaj jih pa streljajo z zraka."

Jugoslovanska vlada sporoča, da se je vse to pripetilo nad Bledom, komaj 10 milj od avstrijske meje.

* * *

Washington. — Zračna pot od Dunaja do Udine je najkrajša preko Celovca. In prav tam se steza konica jugoslovanskega ozemlja med Italijo in Avstrijo tako, da letalci, ki krenejo le za spoznanje od svoje poti, lahko zaidejo v zrak nad Jugoslavijo. Ameriška vlada pravi, da je bil ta čin Jugoslavije napram prijateljskim Zed. državam eden najbolj sramotnih v mednarodnih analih. Še nikdar, trdi ameriška vlada, ni jugoslovanska vlada izjavila, da bo streljala na ameriška letala, ki izgube v slabem vremenu svojo smer in zaidejo nad njeno ozemlje.

Iz Jugoslavije se poroča, da so našli ostanke razbitega in ožganega letala komaj 2 milji od avstrijske meje na jugoslovanski strani, torej so bili ameriški letalci samo za spoznanje s svoje poti.

Vsa Amerika je razkačena nad tem sramotnim činom Jugoslavije, ni je toliko dobila od Zed. držav od konca vojne dozdaj. Saj poroča urad UNRRA, da je prejela Jugoslavija do danes že za $429,500,000 raznih potrebščin, kot živeža obleke, tkanine, poljedelskih in industrijskih oprem, zdravniških potrebščin in drugega. V zahvalo za to pa gre, pa strelja na neoborožena ameriška letala in ubija ameriške letalce, ki so izgubili v slabem vremenu svojo zračno smer.

Včeraj so se že oglasili tudi ameriški kongresniki, ki zahtevajo, naj Amerika takoj ustavi vsako nadaljno pomoč Jugoslaviji, ki na tak sramoten način povrača dobroto Zed. državam.

Senator Bridges je na primer izjavil: "Jugoslovani morda zdaj streljajo Amerikance s puškami in municijo, za katero je plačala in jim jo je dala Amerika. Amerika bi se morala v polne zavedati, da njeno darežljivo roko zdaj grizejo in javno mnenje mora vplivati na našo vlado, da napravi konec tem sramotnim akcijam Jugoslavije."

Cene za meso bodo stopile v veljavo okrog 9. sept.

Nove cene mora odobriti najprej poljedelski odsek vlade v Washingtonu

Washington. — Vladni kontrolni odbor je postavil meso zopet pod vladno kontrolo, toda nove cene za meso na drobne bodo najbrže stopile v veljavo enkrat okrog 9. sept. Tako naznanja včeraj OPA. Te cene mora najprej odobriti poljedelski urad vlade, zato se je vse tako zakasnilo. Najprej je nameravala OPA postaviti cene za meso že jutri.

Ta odlog bo dal priliko klavnicam in mesnicam, da se iznebijo mesa, za katerega so plačali višje cene, kot so bile do 30. junija.

Mesna industrija trdi, da bo ta akcija vlade poklicala v deželo zopet črno borzo in ž njo višje cene. Kdor ne bo hotel plačevati za meso višjih cen na črni borzi, bo brez mesa, kot je bilo do 30. junija.

Poljedelski tajnik Anderson je pa rekel, da bodo vladne agencije z vso silo nastopile proti črnim borzam.

Klavnice v Chicagu so včeraj že kupile manj živine, ker jo niso hotele plačati po višji ceni, kot je bila 30. junija. To pomeni, da bomo kmalu zopet čutili pomanjkanje mesa.

Unija CIO, ki se je borila za to, da pridejo vsa živila pod vladno kontrolo, je nezadovoljna, ker ni prišlo tudi mleko in mlečni izdelki pod OPA.

—o—

Bazar in drugo na Willardu v nedeljo

Willard, Wis. — V bolnišnico v svrho operacije so odpeljali Franka Klanchar (Lunkatov). Operacija se je povsem posrečila in upanje je, da popolnoma okreva.

V bolnišnico je morala Mrs. Mrs. Aug. Stromecky; tudi ona se je morala podvreči operaciji.

V bolnišnici je morala Mrs. Fred Perko, ki je tudi prestala operacijo. Slišimo, da se ji zdravje polagoma vrača.

V nedeljo 25. avg. bo tu na Willardu farni bazar, na katerega ste vsi povabljeni. Takoj po 2. sv. maši bo fino kosilo. Pridite vsi, od blizu in daleč. Žal ne bo nikomur in tisti, ki so si kaj v sorodu s teto "srečo" bodo odnesli domov bogata darila. Preskrbljeno bo za lačne in žejne. Onim pa, ki radi plešejo, prav natihem povem, da plesa ne bo.

Pred kratkim se je poročil Frank Koschak z gdč. Mary Lamovec. Poročne obrede je opravil č. g. pater Bernard. Podpisani jima želi vso srečo in zadovoljstvo v zakonskem življenju.

Društvo Najsv. Imena je povabilo Mr. Anton Grdina iz Clevelanda, da nam pride pokazat nekaj lepih slik. Obljubil je že, da pride enkrat prihodnji mesec. Naj to še povem, da sam ne bo prišel, drugo boste pa že še zvedeli. Pozdrav vsem skupaj. — Ludvig Perushek.

—o—

SLOVENSKI IZGNANCI SO SI REŠILI LE GOLO ŽIVLJENJE. POMAGAJMO JIM!

AMERIŠKA LETALA SE BODO IZOGIBALA JUGOSLAVIJE

Rim. — Letalsko poveljstvo za ameriško zračno silo v Evropi naznanja, da se bodo ameriška letala poslej v velikem loku izognila jugoslovanskemu ozemlju, kadar bodo letela iz Avstrije v Italijo in obratno.

Kadar bo vreme dopuščalo, bodo letela preko prelaza Brenner, Švica, drugače bodo pa vzela pot preko Lyona in Marselja v Franciji. To bo sicer mnogo dlje kot direktno blizu jugoslovanske meje, pa vsaj nihče streljal ne bo nanje.

—o—

Zadnji doneski za sklad pohabljenemu vojaku

V naslednjem so imena onih, ki so še darovali za našega pohabljenega vojaka Jos. Brodnicka. Jutri bomo sporočili vsoto, ki mu jo je odbor izročil.

Do včeraj so darovali:

Po $100.00 Frank Brodnick, (Carl Ave.)

Po $50.00: Rt. Rev. Msgr. B. J. Ponikvar.

Po $25: A. Sirc družina, Schaeffer Ave.

Po $10: Frank in Anna Zakrajšek, St. Clair Ave., Mr. in Mrs. Edward Homovec, E. 168. St., Margaret Ahlin in družina, E. 66. St.

Po $5: Mr. in Mrs. Joseph Kuhel, Arms Ave., Euclid, O., Jerry Knaus E. 62. St., Frank Paulin, St. Clair in E. 61. St., Mr. in Mrs. Modic, 1246 Norwood Rd., Becker Floral Shoppe, Mr. in Mrs. Charles Winter E. 60. St.

Po $3.00 Frances Pernach (E. 68 St.)

Po $2: Miss S. Branisel, iz Larchmont, N. Y.

Po $1: William Gliha, Bonna Ave.

Odbor se vsem prav iskreno zahvaljuje za njih velikodušen dar.

—o—

Že 900,000 je zdaj prostovoljcev

Washington. — Od časa zaključene vojne z Japonci se je vpisalo v ameriško armado že nad 900,000 prostovoljcev.

Razne drobne novice iz Clevelanda in pa te okolice

Bilo srečno—

V soboto ob 8 se bosta poročila v cerkvi sv. Vida Miss Mildred Millavec iz 1001 E. 71. St. in Mr. Edward Hrovat iz Edna Ave. Vse najboljše jima želimo v novem stanu.

Vesel piknik bo—

Uslužbenci državnega cestnega oddelka bodo imeli v soboto 24. avg. prijeten piknik v Geauga Lake parku. Razdanih bo mnogo daril, vršile se bodo tekme in za ples bo igral Joe Kušarjev orkester. Kot časten gost bo guverner Frank J. Lausche. Vsi ste prijazno vabljeni.

Pozdravi s konvencije—

Naši Clevelandčani se pridno oglašajo tam iz daljnega Puebla, Colorado, kjer so na konvenciji KSKJ. Včeraj smo prejeli cel kup razglednic in cele koše pozdravčkov, ki jih pošiljajo svojim prijateljem. Sledeči so se oglasi včeraj: Joseph Gornik in njegova mama, Matt Zupančič, A. F. Svetek, družina Joseph Nemancih, Mary Hochevar, Marjanca Kuharjeva, Helena Mally, Frances Mačerol, Frances Novak, Louise Mlakar, Frances Kasunič.

Prijatelja išče—

Alojzij Gnidovec, p. d. Jurček, Vel. Lipovec 25, p. Dvor pri Žužemberku je poslal pismo na Antona Glavana, p. d. Koblanc. Pismo dobi pri Frank Mirtiču, 14011 Glendale Ave. Cleveland.

Šesta obletnica—

V petek ob 6:30 bo darovana v cerkvi sv. Vida maša za pokojnega Edwarda Mozek v spomin 6. obletnice njegove smrti.

Pobiranje asesmenta —

Društva, ki pobirajo asesment v SND na St. Clair Ave. ga bodo za ta mesec pobirala v pondeljek 26. avg. zvečer; v soboto bo namreč svatbena prireditev v spodnji dvorani. — Društva pa, ki pobirajo asesment v Slovenskem domu na Holmes Ave., ga bodo pobirala v soboto in v pondeljek večer.

Bo služila naprej—

Mr. in Mrs. Anton Zupančič iz 1282 E. 55. St. sporočata, da se je njiju starejša hči Mary še za eno leto naprej vpisala v službo Strica Sama. Prej je služila že 18 mesecev pri Wacs. Njen naslov je: T-5 Mary Zupancic, A 509266 WAC, Det. B. E. H. Barracks Army Medical Ctr., Fort Sam Houston, Texas.

Poroka—

V soboto ob 9 se bosta poročila v cerkvi sv. Kristine Mary Pajk, hčerka Mrs. Josipa Pajk iz 20572 Lindberg Ave. in Mr. John Bradač, sin Mr. in Mrs. John Bradač iz 18010 Marcella Ave. Vse najboljše jima želimo v novem stanu.

Na piknik vabijo—

Klub Veteranov št. 48 vabijo vse rojake na piknik, ki ga priredi v nedeljo 25. avg. na Pekarski farmi. Farma se nahaja pol milje od Klausove farme v Harpersfield, Geneva, O. Na razpolago bo izvrstna godba in pa okrepčila za lačne in žejne. Pri naših čvrstih fantih se boste prav dobro imeli.

Razobesite zastave—

V nedeljo bodo naši rojaki v Collinwoodu odkrili spomenik v počast slovenskih fantov in deklet, ki so služili v ameriški armadi. Slavnost se bo vršila pred SDD na Waterloo Rd., v slučaju slabega vremena pa v avditoriju. Povorka bo ob 2 popoldne od Shiloh Ave., po Waterloo Rd., do Ridpath, po 156. cesti in po Waterloo Rd. nazaj pred SDD. Ljudje, ki stanujejo ob teh cestah so prijazno prošeni, da na svojih hišah v nedeljo izobesijo ameriške zastave ter s tem povečajo to pomembno slavnost.

Požar v restavrantu—

Včeraj je gorelo v restavraciji Smith na Lake Shore Blvd. v Euclidu. Požar in voda štirih požarnih bramb je napravila škode za $100,000. V restavraciji so bile takrat samo 3 osebe poleg pet strežnic.

Prošnje za veterane—

Clevelandska pošta naznanja, da je včeraj prejela prošnje, na katerih veterani prosijo za bonus, do katerega so upravičeni za zasluženi dopust, ki ga niso imeli. Tozadevne prošnje se dobe na vseh poštnih postajah.

K molitvi —

V Grdinovem pogrebnem zavodu naj se zbero članice sledečih društev k skupni molitvi za pokojno sestro Terezijo Kmet: Oltarnega društva fare sv. Vida danes popoldne ob 2, Jutranje zvezde št. 137 ABZ nocoj ob 7:30 in podružnice 25 SŽZ nocoj ob 8. Jutri ob 9:30 naj se pa po možnosti vse udeleže pogreba.

Na obisk v Colo.—

Mrs. Mary Perušek iz 12719 Kirton Ave. je odpotovala v Pueblo, Colo., kjer bo obiskala svoje prijatleje. Tam je namreč živela pred 50 leti. Mrs. Perušek živi pri svoji hčeri Mrs. Mary Nosan, ki vodi s svojimi 3 sinovi pekarijo v SND na St. Clair Ave.

—o—

NOVI GROBOVI

Jennie Boštjančič

Po kratki bolezni je umrla na svojem domu Jennie Boštjančič, 671 E. 200. St., Euclid, O. Bila je stara 46 let in roj. Mikoletič. Tukaj zapušča žalujočega soproga Johna, doma iz Zabiče, po pol brata Franka v W. Va. in nekaj sorodnikov. Rojena je bila v vasi Kutezovo, kjer zapušča 3 brate in 4 sestre ter veliko drugih sorodnikov. Tukaj je bivala 24 let in je bila članica društva Euclid št. 29 SDZ. Pogreb bo v soboto ob 1 iz Želetovega pogrebnega zavoda na 152. cesti in na Highland Park pokopališče.

Mary Ule

V Indianapolisu, Ind. je umrla po dolgi in mučni bolezni Mrs. Mary Ule roj Perko, doma iz Regerče vasi pri Novem mestu. Stara je bila 62 let. Zapušča soproga Antona in 4 odraščene sinove. Na pogreb, ki se je vršil v soboto 17. avg. je prišla tudi sestra pokojne iz Kanade, Ana Papež in hčerka. Iz Pennsylvanije sta prišli pa Mrs. Mary Swigle in hčerka. Mrs. Swigel je namreč sestra Antona Uleta.

Pokojna je umrla 14. avg. Bila je dobra katoliška žena, članica Slovenske ženske zveze in društva sv. Jožefa št. 45 ABZ. Naj počiva v miru.

—o—

Na Češkem so obesili bivšega premierja

Praga. — Tukaj so obesili bivšega premierja za Čehoslovaško, Bela Tuka. Vladal je ob času nemške okupacije.

"AMERIŠKA DOMOVINA"
AMERICAN HOME
SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER
(JAMES DEBEVEC, Editor)
6117 St. Clair Ave. HEnderson 0628 Cleveland 3, Ohio
Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko na leto $7.00; za Cleveland in Kanado po pošti za eno leto $8.00.
Za Ameriko pol leta $4.00; za Cleveland in Kanado po pošti pol leta $4.50.
Za Ameriko četrt leta $2.50; za Cleveland in Kanado po pošti četrt leta $2.75.
Za Cleveland in okolico po raznašalcih: celo leto $7.00, pol leta $4.00, četrt leta $2.50.
Posamezna številka stane 5 centov.

SUBSCRIPTION RATES:
United States $7.00 per year; Cleveland and Canada by mail $8.00 per year.
U. S. $4.00 for 6 months. Cleveland and Canada by mail $4.50 for 6 months.
U. S. $2.50 for 3 months. Cleveland and Canada by mail $2.75 for 3 months.
Cleveland and suburbs by Carrier $7.00 per year, $4.00 for 6 months, $2.50 for 3 months.
Single copies 5 cents each.

Entered as second-class matter January 6th 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd 1879.

83 No. 165 Thurs., Aug. 22, 1946

Ali smo Slovenci Balkanci?

(Doposlano od našega prijatelja v Avstriji)

"Zadnjič sme nekje slišal, da je voditelj zahodne katoliške delavske mladine Rev. Cardijn nekje rekel, da samo defenzivni boj proti komunizmu le odbija in ne pridobiva mas za Kristusa, da pa le pozitivno poudarjanje novih načrtov za novo družbo in nje realiziranje more roditi uspeh. To bi se reklo, da smo Slovenci v svojem protikomunističnem boju napravili veliko napako, ker smo nastopali samo **proti**, nismo pa nudili konkretnih načrtov **za našo** ureditev družbe. Toda tak, ki bi nas hotel zategadelj kar principielno obsoditi, naj pomisli, da smo Slovenci ves ta čas bili plen okupatorjev, od drugih je vsak imel zgrajen svoj nacistični ali fašistični red in ni pustil ter ne bi pripustil, da bi se v njem kaj menjalo in predrugačilo. Tudi nismo bili svobodni v nobeni zakonodaji, da bi predlagali zakone v smislu naše ureditve. Vse to je čakalo našega časa. Toda molčali nismo: ves boj proti komunizmu je vseboval tudi pozitivno plat poudarjanja načel iz našega nazora, ki naj se realizirajo v novem času evropske demokracije in človečanske svobode. Po tajnih krožkih pa so se delali konkretni načrti — vse za osvoboditev Slovencev od vzhodne miselnosti in za še trdnejšo povezanost z zahodom, njegovim krščanstvom in demokracijo. Narod ni bil komunističen in ni: v kolikor je sodeloval z OF, je delal iz **domoljubnega** navdušenja in sovraštva do okupatorjev. V celoti pa je ostal to, kar je bil: katoliški in protikomunističen, evropski in demokratični. V domoljubju pa je bil razočaran. . .

Balkanska je samo **naplavina**, ki je pridrvela z navalom iz Vzhoda in podjarmila Slovence. Več kot balkanska: evrazijska, ki hoče odtrgati Slovenijo od Zahodne Evrope in anglosaških zaveznikov ter jo priključiti Vzhodnemu bloku, ki pelje preko bizantinskega Baikana v Sovjetijo, z močno mongolsko diktatorsko tradicijo. Ob **Titovi** Jugoslaviji se da govoriti o balkanstvu, toda ne o balkanstvu narodov, še celo pa ne o balkanstvu Slovencev, toda o **balkanstvu sedanjega režima in oblastnikov, ki ga mi prav zaradi evropstva odklanjamo.**

Slovenci nismo in nočemo biti Balkanci v tistem smislu, kakor imenujejo ta vzdevek Amerikanci: kot manjkulturni ljudje, ki jim je šele treba vcepljati pojme zahodne demokracije in civiliziranosti.

In če smo zdaj Balkanci po nuji novega režima, **smo Balkanci po zaslugi in krivdi — Amerikancev in Angležev,** kar danes že tudi Amerikanci sami priznavajo.

Da, tako stoje stvari: **Slovenci kot narod so se v celoti in z uspehom in iz vse duše uprli sovjetizaciji in po njej vpeljanemu balkanstvu, Amerika pa nam ga je vsilila s svojimi pogodbami v Teheranu, Jalti in Potsdamu, zdaj pa nas zmerja z — Balkanci.** Ali ni to neizmerna krivica, ki se nam godi?

In te krivice bo treba popraviti.

Naj nas Amerika, ki nas je naredila za "balkance," tudi tega slabega "balkanstva" reši: treba je samo odplaviti ta balkanski režim, ki je priplaval pod njihovo zaščito z Vzhoda, in dati proste roke resnično narodu samemu — in videli bodo oni in svet, ali smo Slovenci zahodni narod, ki si še danes postavlja isti cilj kakor pred prvo svetovno vojno s Krekom: "Naše poslanstvo je biti pionirji Evrope in njene zahodne krščanske in demokratične kulture v njenem prodiranju na Balkan in Vzhod."

Ni vsaka Jugoslavija, ki je na Balkanu, balkanska, še celo pa ne Slovenija, ki leži že tisočletje na Zahodu in hrepeni že dvajsetletja po svojem kar najširšem in najsvobodnejšem izživljanju kot zahodna evropsko civilizirana narodna enota, ki naj bi ji bil Trst okno v — **svet** iz Balkana ven.

Tito luča kamenje

To, da je jugoslovanska oborožena sila sklatila že drugo ameriško prevozno letalo, je razburilo vso Ameriko. Ameriški listi vsi od kraja obsojajo ta čin "prijateljske" jugoslovanske vlade, ki v mirnem času, brez vsakega povoda klati ameriška neoborožena letala z zraka. To dela s svojo bojno silo tisti jugoslovanski režim, ki ga je omogočila Amerika. To je tisti jugoslovanski režim, ki je dobil iz Amerike že za milijone in milijone raznih potrebščin, ki jih je potem prodal narodu, kateremu jih je Amerika poslala — v dar, da ne umrje od lakote.

Ta čin jugoslovanske oziroma partizanske bojne sile, ki je vedno tako vnetno naglašal, da je bil v vojni samo proti Nemcem in Italijanom, pač čudno odmeva po širnem svetu zdaj, ko je že več kot eno leto, odkar ni več vojne. Svet sodi, najbrže upravičeno, da za vsem tem stoji — Moskva, ker Tito sam bi si kaj takega gotovo ne upal proti Ameriki, ki je, lahko rečemo, malodane sama strla Hitlerja in Hirohitija. Tito je podoben otročaju, ki pred hišo obmetuje mimoidoče s kamenjem, potem pa zbeži materi pod krilo. Bo res, kar je nekdo zapisal: "Tito se na vse načine trudi, da bi se zameril zapadnim demokracijam." Morda pride pa čas, ko ne bo več v njegovi bližini sovjetske armade in takrat Tito najbrže ne bo več tako objesten.

Clevelandski ameriški dnevniki so v torek vsi napisali tozadevne uredniške članke proti Jugoslaviji in sicer so naslovi člankov sledeči:

Cleveland Plain Dealer: **Behind Tito's boldness.**
Cleveland Press: **Keep our powder dry.**
Cleveland News: **Tell Tito to quit.**

New York Times, največji ameriški dnevnik je pa napisal članek z naslovom: **Playing with fire.**

Tito ne ve, da ustvarja v Ameriki časopisje javno mnenje in ne vlada. Torej si ameriški Slovenci lahko predstavljamo, kaj mislijo danes o Jugoslaviji Amerikanci. Posebno laskavo to mnenje ni in prav nič nismo ponosni na dejstvo, da izhajamo od tam, kar lahko smatramo za nekak pododovani greh.

BESEDA IZ NARODA

Naši rojaki odobravajo pisanje Ameriške Domovine

Jesi, Italija. — Izredno ste me iznenadili in nas Slovence jako razveselili s pošiljkami Ameriške Domovine. Prav prisrčna hvala na vaši prijaznosti za nas uboge begunce. Ne morete si pa predstavljati našega zadovoljstva in veselja, ko smo ugotovili, da naši dragi rojaki Slovenci in njihov tisk v njihovi domovini Ameriki začenja z vso resnostjo spregledovat in spoznavati, kaj se je bilo zgodilo v naši stari domovini in kaj trpi naš slovenski narod v Titovini, kjer se je dokopal nasilnim potom na oblast pod krinko osvobodilnega boja in boja proti okupatorju komunizem in boljševizem in da danes ječi slovenski narod pod najbolj krvavim in nasilnim režimom, kar jih pomni zgodovina človeškega rodu. Ne morete si predstavljati, kako deluje na nas vaša dobra beseda, ko smo bili doslej ravno mi begunci navajeni tako v tiskani, kakor pisani besedi čuti, da smo izdajalci, kolaboratorji ali vojni zločinci in to mi, ki smo dali v tej skupni borbi z zapadnimi zavezniki Anglosaksonci za ist clj prav vse od sebe in smo tudi za bodočnost vselej pripravljeni v tej borbi doprinesti prav vsako žrtev in si ničesar bolj ne želimo, kot da se nam nudi prilika stopiti v odprt boj proti komunizmu, v katerem vidimo največjega sovražnika človeštva, krščanske omike in kulture človeškega rodu.

Prosimo vas, pojdite po poti, ki ste jo ubrali dosledno naprej, ne ustrašeno in brezobzirno in zavedajte se sile, ki jo predstavlja "velesila tisk," da rešite naše rojake Slovence in človeštvo onega gorja zablode, pod katerim ječi danes večji del Evrope in prav posebno pa naša domovina Jugoslavija, kjer besni komunizem in boljševizem hujše, kot kje drugje na svetu. Imejte pred očmi in dopovejte da s komunizmom in boljševizmom ni mogoč prav noben kompromis kajti pozna le eno ali mu popolnoma klonite ali pa vas iztrebi. Po poročilih ki jih prejemamo iz domovine velja tam sedaj načelo da za ljudi stare nad 30 let ni mesta in jih je potreba kot reakcionarno navdahnjene iztrebiti, mladino pa odgojiti strogo v duhu komunizma, da bo tako narod goden in zrel za tedaj, ko pride na vrsto obračun s preostalim svetom, v prvi vrsti z zapadno demokracijo Anglo-Amerikanci in pade pri tem na Jugoslavijo prav posebna in važna vloga. Zapadni zavezniki Anglo-Amerikanci se še nadalje in to vedno bolj predstavljajo narodu kot reakcija, kapitalistični sistem, sovražnik št. 1, ki ga je treba premagati in podvreči oblasti komunizma. Za to borbo in s tem namenom pripravlja kominterna že sedaj pri vas (v Ameriki) ugodna tla, tako z javnim bistveno pa s podtalnim delovanjem, kakor nam kažejo dogodki pri vas, česar pa vi ne opazite tako kot smo se navadili opazovati mi, ki smo to že vse doživeli. Imejte pred očmi, da so komunizmu dovoljena prav vsa sredstva, brez izbire, za dosego svojega cilja in računa na najnižje instinkte človeka, dobro zavedajoč, da je človek slabotno bitje, nagnjeno prej slabemu kot dobremu. Prav posebno pozornost posvečajte komunističnemu podtalnemu delovanju in rovarjenju, ker tem potom se bo skušal zavleči v vse gospodarsko, narodno, kulturno, socijalno in politično življenje in ob danem momentu stori svojo dolžnost in prevzame vse to življenje, ki ga je narod gojil in zgradil s tako veliko skrbnostjo in pokaže se, da ste zamudili in izgubili. Sistematično učite ljudstvo in pokažite, mu na zgledih in primerih to delovanje in prav vsakdo mora imeti pred očmi da ne greši v tem boju samo oni, ki deluje za komunizem, ampak prav vsaki slehernik, ki ostane v tem boju ob strani, mlačen in nedeloven, češ, da se za to ne tiče, ker se ni navajen mešati v politiko, kot da bi bil komunizem samo politika. Vsakdo in vsak, ki stojimo na stališču priznanja človekovega dostojanstva in pred vsem mi otroci krščanskega sveta smo dolžni in poklicani stati kot aktivni borci v prvih vrstah sklenjeni in povezani v borbi komunizmu do končne zmage nad njim in vsakdo, ki računa ali veruje v kompromis z njim in se zanaša na kako strpnost, se je prevaral, podpisal si je sam sebi smrtno obsodbo, zase in za svoje, ki jo bo nad njim neusmiljeno zvršil komunizem, čim bo prišel na oblast.

To imejte pri svojem delu in delovanju pred očmi in ne boste mogli pogrešiti v poslanstvu, ki vam ga je dodelila božja previdnost.

Prav prisrčno se vam v imenu naše slovenske družine v Jesi zahvaljujem za vašo pozornost in vas prav lepo pozdravljam,

Ponikvar Ciril.

—o—

Zadovoljni so z listom

Wyadotte, Mich. — Priloženo vam pošiljam $14 in sicer kot naročnino kar za 2 leti naprej. Pri nas danes dežuje in tako imam priliko čitati in dobro pregledati vso Ameriško Domovino. Zanimive novice in pa zraven vedno nekaj dobre slovenske šale, prav po starem kar mi posebno ugaja. Le tako naprej. S pozdravom,

Charles Kohler.

—

Oakdale, Pa. — Pošiljam vam naročnino za pol leta za Ameriško domovino. Zelo rada jo čitam in se mi zelo dopade vse, kar je v listu. Prav veseli me, da vedno pišete resnico in nič drugega kot resnico. Pozdrav vam in vsem drugim naročnikom,

Marija Pogon.

—

Farrell, Pa. — Vaš cenjeni list "Ameriška Domovina" primam u potpunom redu prošlih godinu dana. Sada Vam šaljem ček za pretplato na Vaš cenjeni list. Prilagam tudi $3 za begunce. Pozdravlja Vas udani Vam naročnik

Ivan Biščan.

Pesmi begunca

Na to žaloigro tam v Vetrinju,
na to brezvestno izročitev mladih fantov v roke njih smrtnih sovražnikov spominja naslednja pesem znova:

Dve materi.

Pred žalostno Materjo mati kleči,
tam v daljnem Vetrinju za sinom ječi.

Odkar so, jetnika, ga vlekli domov,
jo mučijo slutnje in slike grobov.

A Ona, kraljica mučencev, pozna
ljubezen in muke vseh mater sveta.

Saj v dušo ji meč je trpljenja zadrt.
Nedolžnega Sina ji gnali so v smrt. —

Pred žalostno mati v molitvi kleči . . .
Marija pa v vdanosti sveti — molči. —

—o—

Vrednost partizanskih pisem

Posebno za Žužemberčane

Iz enega begupnskih taborišč smo prejeli spodnji dopis, ki ga dobesedno priobčujemo. Piše begunec, ki pozna razmere v Žužemberku in ki razkrinkava sfabricirane partizanske vesti o zločinih domobrancev. Čitatelji bodo iz dopisa videli, koliko so vredna razna partizanska pisma in kako so nespametni tisti, ki jim nasedajo.

"V listu "Prosveta" je izšlo pismo Antonije Ponikvar iz Žužemberka na njeno sestro Berto Pečjak v Johnstownu pod naslovom: "Belogardistični teror v Žužemberku." Pismo mi je prišlo v roke, ker ga je nekdo poslal iz Amerike nekemu tukajšnjemu beguncu kot dokaz, kaki zločinci, da so bili domobranci. Tisti, ki je poslal pismo, je vse laži, ki jih bom razkrinkal, seveda vrjel in ima svojega prejšnjega prijatelja za zločinca. Krivo je to pismo in tisti, ki so ga priobčili.

Kdo bo sedaj popravil krivico na dobrem imenu?

Ker razmere v Žužemberku in okolici dobro poznam, naj podam na to lažnjivo pismo pravilen odgovor, da bodo videli ljudje, kako znajo v Titovini lagati in da bi tudi gospa Berta Pečjak vedela, kako lažnjivo sestro ima doma. Saj je ta Antonija znana, da rada preveč govori, pa vendar je morda to pismo zrastlo na skupnem zevniku partizanov, ki hočejo oprati pred tujino svoje hudobije s tem, da lažejo o drugih.

Kar po vrsti! Da so ljudje doma veliko pretrpeli je res, samo to bi morala povedati, da največ od partizanov. 6. junija 1942 so Antoniji Ponikvar vzeli moža in enajstletnega sina. Moža ni bilo več. Iz pisma izgleda, da so to storili domobranci, *pa jih takrat še nikjer ni bilo.* Zakaj ne pove, da so to storili *partizani*, čeprav ve to ves Žužemberk? Tudi tega ne pove, da je sinčka potem dobila v Starem logu na Kočevskem pri — *partizanih.* Potem našteva, kaj vse so ji pobrali partizani. Res so Italijani veliko pokradli ljudem, a Antoniji Ponikvar nikoli, najmanj pa konja, s katerim sem jo še sam pozneje videl vo-

(Dalje na 3. strani)

—o—

DROBNE VESTI IZ SLOVENIJE

(Došle preko Trsta)

(Nadaljevanje z 1. strani)

udarja misel, da je srečen le tisti ,ki up sreče onstran groba v srcu hrani." Slodnjak pravi, da je to zapisal Prešeren brez prepričanja. Nam se zdi, da je Slodnjak celo glajhšaltanje Prešerna napisal brez prepričanja — za ljubi kruhek pod komunističnim režimom. Natisnili so te izdaje Prešerna 20,000.

ZGODBA BIVŠEGA PODBANA PIRKMAJERJA. — Podban Pirkmajer je svoječasno zelo mogočno delal proti tistim katoličanom, s katerimi danes deli težko usoda izgnanstva. Pa mu vse njegovo prejšnje delovanje pri komunistih nič ne pomaga. Pravkar zvemo o njem tole: Podban Pirkmajer je bil poslan od Nemcev leta 1944 v Dachau, ker so ga dolžili, da dela za Angleže. Ko je bil osvobojen, si ni upal domov radi slovenskih komunistov. Ostal je v Nemčiji in postal predsednik mednarodne zveze internirancev. Kasneje ga je UNRRA postavila za rektorja svoje univerze v Monakovem na Bavarskem. Ko so domači slovenski komunistični oblastniki to videli, so napravili proti njemu doma veliko gonjo in zahtevali njegovo izročitev. Proglašen je za vojnega zločinca. Ameriške oblasti na Nemškem, ki seveda ne poznajo slovenskih razmer, so Dirkmajerja res odstavile in poslale nazaj v tisti Dachau, kamor so ga pred dvema letoma odvlekli Nemci. Komunistična hudobija gre še vedno v cvetje. Marsikdo je še ne pozna in ne verjame vanjo. Veliko stvari ljudje verjamejo šele, ko jih sami na svoji koži preizkusijo.

PRVI MAJ POD SNEŽNIKOM. — Kako skuša komunizem pridobiti ljudi za sebe in jim nadomestiti vsa društva in vse drugo javno življenje nam pove opis praznovanja prvega maja v Loški dolini. V "Slov. Poročev." 7. maja nekdo na dolgo opisuje to slovesnost. Najprej je seveda bli shod, mitinga. Brez tega ni partizanskega življenja. Ko so odpeli komunistično slavnostno pesem, se je začel sprevod. Kaj je vse bilo v tem sprevodu? Na čelu štirideset konj. (Sedaj jih ne morejo tihotapci več pognati čez mejo v Italijo). Za konji seveda šolska mladina. Na to pa fizkultura "Loška dolina." Fizkultura je zdaj za vse za Sokole in Orle. Oboji so odpravljeni, ker je samo "ljudstvo." Ta fizkultura je bila razdeljena na razne skupine: Turiste s polnimi nahrbtniki, na smučarje in smučarke, na kolesarje in na otroke z lesenimi puškami. (Že otroke uče na vojsko!) Potem so prišli vozovi, ki so vozili razne skupine: Gozdarje in tesače, velikanski voz, ki je predstavljal požgani Lož, zidarji z Babne police, starotrški voz s kosci in grabljicami, ki so nosile na glavi težke jerbase, kakor takrat, ko se gre v laze kosit; za temi so se peljale žanjice, potem krojači in šivilje, pa še predice in terice. Za temi so vozili partizanski šotor, kjer so hotel pokazati kako je bilo v gozdovih. Vse pa je končala "kmečka ohcet."—Kaj so si ob tem praznovanju mislili tisti, ki niso za partizane in teh je večina, o tem seveda komunističen list ne poroča.

REAKCIJA NA NOTRANJSKEM. — Da Notranjci niso posebno navdušeni za novi režim in da je bila prireditev v Starem trgu prisiljena partizanska procesija, nam povedo poročila kot jih beremo v "Ljudski pravici" na primer iz Doljnega Jezera pri Cerknici. 27. junija piše ta list pod naslovom "Reakcija na Notranjskem" tole: "Pred kratkim so v Dolenjem Jezeru pričeli s popisom kmetij in posejanih zemljišč. V vasi je nekaj družin pred našimi oblastmi pobeglih belogardistov. Člani teh družin so se po osvoboditvi zelo trudili, da bi postali člani Osvobodilne fronte. Pokazati so hoteli, da dela svojih sinov in mož niso odobravali. Ko so videli, da se jim ni nič zgodilo, so se skoraj vsi spremenili. Prej so hodili na mitinge, sedaj pa pride le še redko kdo. Pač pa ti ljudje godrnjajo nad sprejetimi sklepi in jih kritikujejo. Ko se je začelo popisovanje kmetij in posejanih zemljišč, so seveda zagnali velik krik in vik. Vpili so: "Zdaj se je pa pričelo. Ne prijavite vsega!" Tako so prigovarjali ljudem." Nato opisuje dopisnik, da nekateri niso prijavili vse posejane zemlje in kako so jih drugi naznanili, da imajo več. Nato da so morali osramočeni popravljati. Dopis končava: "Zbor volivcev je prekontroliral popis kmetij, domači reakcijonarji pa so s tem izgubili tla pod nogami." — Izgleda torej, da so po vaseh še vedno "reakcijonarji," ki ne verjamejo v komunizem in da so na drugi strani po vaseh komunistični ovaduhi, ki sovaščane naznanjajo. Naj samo še to dodamo k tej sliki kmečkega odpora na Notranjskem, da napadeni kmetje ne morejo nikjer braniti sami sebe, ker so v Sloveniji samo komunistični listi.

France, ki si še na konvenciji in ki boš to bral, kaj praviš, če bi ne kazalo naslednje povedati odboru za pravila, morda bi jo kam spravili. Če pa misliš, da ne bo šlo, jo pa zase spravi. Kvečjem, če jo zaupaš Lekšanovemu Jožetu iz Barbertona, če ga boš kje videl. Reci mu, da ga pustim pozdravit in vse ta druge, kar vas je od naše komisije.

Dva zavarovalninska agenta sta se prepirala, katera od njiju družbe je boljša. (Da veš, France, nista bila od kake bratske organizacije).

Eden pravi: "Čez našo družbo je ni, to ti rečem. Ne verjamem, da bi kje drugje tako hitro izplačali smrtnino, kot jo plačamo pri nas. Saj mi morda ne boš verjel, če ti rečem, da če bi se primerilo, da bi nocoj kdo umrl, ki je zavarovan pri nas, da bo dobil jutri zjutraj že ček za smrtnino."

"Ni hudir!" se začudi drug agent, ko si prižiga novo cigaro. (France, vprašaj Lekšana, kakšne kadi; jaz sem včeraj eno dobil za šenk, pa ne vem, komu bi jo dal, da se mu ne bi zameril).

"Praviš, da pri vas točno plačujete smrtnino. Saj ne rečem, da je ne ampak če bi ti rad zvedel, kaj se pravi nagla in točna izplačitev smrtnine, potem poslušaj, kako to delamo pri nas, pri naši zavarovalnici."

"To bi zares rad slišal," omeni drugi in pokliče bartenderja, naj jima še enega prinese. (France, imate kaj za pit tam v Puebli? Saj menda nisi še predihal vsega, kar sem ti dal za na pot?)

"Kar je res, je pa res," pravi oni drugi, "čez nas ga ni. Le poslušaj. Naš urad se nahaja v 6. nadstropju poslopja, ji ima 69 nadstropij vsega skupaj. (France, ali je kakšna šiša v Puebli tako visoka?)

"V 49. nadstropju je imel pa urad eden naših zavarovancev. Oni dan je nekaj motovilil tam okrog okna, pa se je primerilo, da je padel ven. In ko je padal doli mimo našega okna, smo mu dali v roke ček za njegovo smrtnino."

"Ta je pa bosa," meni prvi.

"Nič ni bosa, saj imamo priče," se gviša drugi ves vesel, da je ugnal svojega tekmeca.

* * *

France, če je katera na konvenciji, ki je še ledig in frej, ji povej naslednjo, ampak samo med štirimi očmi.

Pastor protestantovske kongregacije je vprašal svoje zbrane vernike:

"Ali je kateri tukaj, ki bi želel, da bi skupno molili za njegovega sorodnika ali prijatelja?"

"Jaz!" se oglasi že precej odcvela devica. "Za mojega moža bi rada, da bi molili."

"Za vašega moža?" se začudi pastor, "i, saj ga nimate."

"Saj zato pa, ker ga nimam, pa bi rada katerega dobila."

V planinah

ZGODBA — Spisal Stanko Canjkar

En vzklik in sto različnih utripov srca. Veš, da razen te besedice ničesar več nimaš. To je zadnje, kar imaš in s čimer razsipavaš. Samo molk je še več. Molk dveh ljudi, ki enako mislita in čutita. Toda to je tako redko.

Pot je vedno bolj strma. Tukaj govorjenje tudi mladost utruja. Nekdo prihaja s planine. Prijazno pozdravi in gre dalje. .Ljudje, ki se vračajo s teh gorskih poti, imajo nekaj pokroviteljsko dobrohotnega v svojem nastopu. Zanje ni več nejasnosti. Tako gleda starejši na mlajšega. Eden je na poti tja, drugi se že vrača.

Ne daleč od ceste so podrli celo gručo smrek. Vse križem po tleh leže, kakor ubiti vojaki na starih slikah.

"T so prav gotovo za naju dva posekali, da bova mogla počivati," pravi gospod Vinko in išče pripravno deblo. Dekle ve, da je to počivanje samo obzirnost. Gospod sodnik ni utrujen, človek bi prisegel, da za pot skorajda ne ve.

"Pa dajva počivati! Tudi malo južine ne bo škodovalo," pravi gospodična.

"Kar lepo se udomačite."

Na poti v planine imajo jedi za spoznanje boljši okus. Sredi gozda se ti vrednost jedi šele prav odkrije. V tej samoti, kjer ni več žitnih polj, se ti zdi drobec kruha kakor majhen čudež. Zaveš se vrednosti človeškega dela in truda. Ničesar ne moreš kupiti, zato tudi nimaš pravice, da bi izbiral.

Gospod sodnik se začne ozirati okrog, kakor da nekoga išče.

"Ali kdo prihaja," vprašuje gospodična. "Morda kaka zver ali roparji?"

"Ne, zveri in roparjev tukaj ni. Drvarja iščem."

"Ta je že pred štirinajstimi dnevi odšel domov."

"Mladega drvarja, ki klesti vejevje, in dekle, ki ga obiskuje."

To je igra brez razumljivega pomena. Fantazija, ki se je vzbudila ob pogledu na to posekano jaso in na druščino dveh mladih ljudi.

"Kje ste ju videli," pomaga igrati gospodična Helena.

"V nekem finskem romanu. 'Krvavordeča roža' se mu pravi."

"To je menda ljubezen," pravi dekle.

"Da. Tako pravijo ljudje navadno. 'Krvavordeča roža' je lepše."

"In kaj je naredil drvar s to 'krvavordečo rožo'?"

"Stokrat jo je utrgal i stokrat jo je zopet vrgel v stran in poteptal."

"Tako je navadno," pravi dekle skoraj žalostno.

"Rože niso za sebične ljudi. Pa se zdi, da je v nas barbarstvo še zelo živo. Tako radi uničujemo in ubijamo. Rože in ljudi."

Na to ne moreš nič pravega odvrniti. Na tihem pritrdiš in z rahlo žalostjo gledaš nekam v daljavo, kjer se vse izgublja v nejasnost svetlobne igre. Celotni smisel povedanih besed ni dovolj jasen. Kljub preprostosti besede ne veš, kako globino je imela in kaj je hotela povedati. Morda je bila več kakor bežna duhovitost mladega človeka, ki je ponosen na to, da ne govori povsem vsakdanjega jezika.

Pot je sedaj hudo strma in tiha. Ni več vasi, ni hiš in polj, ni ljudi in njihovega glasu. Je samo gozd in pot preko njega. Slišati je šumenje dreves in odmev korakov. Samota, ki te za trenutek spomni na večno samoto mrtvih in izgubljenih. Mir, ki ti govori o prvih dneh naše zgodovine, ko je bilo do soseda neskončno daleč.

Še se nekdo vrača s planine. Nekje daleč se oglaša voznik, ki se bodo pozdravili, izmenjali besedo, želeli srečno pot in se razšli. Vse drugo pa zahteva zase pot sama. Beseda postaja redkejša. Skoraj vedno je tako: ljudje hodijo in govore, potem se pa zagledajo v pot pred seboj in umolknejo. Saj ni treba, da zaradi utrujenosti. Tudi ne zaradi pomanjkanja misli in čustva. Morda je to strah pred nepopolnostjo besede, ki nobene misli ne more do konca izraziti. Ali pa je klic narave, ki je tudi molku določila mesto v človeškem življenju. Mogoče je le nezavestno zbiranje novega miselnega sveta, ko je prvi zastarel in otrpnil. Tako čakaš ob bornem studencu na vodo, da se je nabere za novo vedro. Tako ljubezen, ako si s sebičnostjo človekovo srce izžel do bolečine, v kateri se utegne poroditi nov svet.

Ves molku predan hodiš in misliš. Veš, da je nekdo s teboj. Čutiš njegov dih, ritem njegovega napora, kretnjo njegove roke. Korak odmeva in glas se izgublja v praznoto gozda. Sonce se dobrika drevju in tebi. Skozi vejevje te pozdravlja, pa se ti zopet skriva. Kakor da se igraš z veselim otrokom.

Kako dolgo hodita ta dva mlada človeka skupaj po isti poti? Ali res samo nekaj ur? Ali se poprej res nista poznala? Kako je potem mogoče, da je vse tako blizu in domače. Ali nista že dolgo soseda? Gledanje v preteklost nas včasih nekam zmede. Skoraj vedno pa se čudimo. Ob človeku, ki ga poznamo in imamo nekoliko radi, je preteklost nekaj skorajda neverjetnega. Z nekim sramovanjem mislimo na prve nerodne besede, ki smo jih govorili kot tujci. Prve zadrege se nam zde čudovito smešne. Morda moramo s strahom misliti na to, kako bi se bilo lahko ob teh nerodnostih vse prijateljsvto že v kali ubilo. Čutimo, kako je tudi vse veliko in lepo v oblasti nedopovedljivo nerazumeljive slučajnosti in pogojnosti. Kar strah nas je, ako pomislimo, da je ljubezen tako odvisna od navadne slučanje soseščine, od poti in srečanj, od česelci, sejmov in Bog ve čase še. Malenkost je oblečena kot kraljica. Spremenila je svoje ime in se svoje preteklosti nerada spominja.

Gospod sodnik je zopet utrujen.

"Na tem kamnu sem pred leti počival. Nekoliko hvaležnosti sem mu dolžan. Moram se zopet oglasiti. Ali greste z menoj?"

"Prosim," pravi gospodična Helena in se smeje, "Takrat niste imeli spremstva?"

"Pač. Le da ni bilo tako prijetno."

"Tako?"

"Res. Neki priletni gospodični sem pomagal nositi težak narbtnik. Bil sem zares utrujen."

"Verjamem. Vem pa tudi, da sedaj niste. Danes počivate zaradi mene."

Gospod sodnik se samo smeje.

"Čakam na neko vprašanje, gospodična Helena. A vprašanja ni."

"Kaj bi pa morala vprašati, gospod preiskovalni sodnik?"

"Vprašajte me, zakaj vam ne nosim nahrbtnika."

(Dalje prihodnjič.)

MALI OGLASI

Trgovina naprodaj

Naprodaj je delikatesna trgovina, dobro idoča, z veliko zalogo. Nahaja se na 395 E. 152. St. Zglasite se na istem naslovu popoldne ali zvečer. (165)

VREDNOST PARTIZANSKIH PISEM

(Nadaljevanje s 2. strani)

ziti. Piše, kako je vojaštvo kradlo, morilo, požigalo in bombardiralo, ne pove pa, da so to najbolj delali *partizani*. Piše, da so ji razbili pod (gospodarsko poslopje). Le kako, ko ga še nikoli imela ni! V Žužemberku je res skoraj vse razbito, a zakaj ne pove, da so to napravili *partizani:* oni so na sveti večer zažgali (l. 1943) župnišče in društveni dom,v maju 1944 podminirali in razbili farno cerkev, v juliju 1943 zažgali ob 4. uri zjutraj šolo, podminirali sodnijo, zažgali novi zdravstveni dom in celo vrsto hiš. Domobranci niso zažgali v trgu niti ene same hiše! Veliko so razbile bombe iz letal; enkrat italijanske, zadnje čase pa samo partizanske iz črnih titovskih letal. Piše, da so domč "izdajalci" klali 80letne starčke in otroke. Ne navaja nobenega imena, ker jih pač ne more, ker jih ni. Od otrok je bil umorjen v juniju 1942 12 letni Lindič Marjan, ko se je vračal iz Ljubljane v Žužemberk na počitnice. Umorili so ga — *padrtizani.* šele v novembru je njegova mati Julka Lindič našla njegov grob pri Muljavi v gozdu in ga dala prepeljati domov. Dva otroka iz Stavče vasi pa sta stopila po nesreči na mino. Domobranci ali vaška straža ni tedaj umorila nobenega otroka, nobenega starčka, pač pa so to delali partizani. V tem lažnjivem pismu se vse hudobije partizanov podtaknejo domobrancem. Domobrance imenuje bele svinje. Od osebe, ki toliko laže, gotovo ni pričakovati lepih imen — to je jasno. Piše, da so imeli domobranci zaprtih sto oseb. Tudi to je laž. V celem Žužemberku ni prostora, kjer bi mogli zapreti sto ljudi skupaj. Še bolj nesramna laž je to, da piše, kako so jih ponoči mučili, s kleščami prste ščipali, ude lomili, ženske posiljevali, prsa rezali, nazadnje pa pod vratom zaklali. Vse to je nesramno obrekovanje. Ves Žužemberk je za pričo, da se kaj takega tam ni vršilo. Sicer pa je lahko kar takole iz zraka privleči neko trditev, pri tem pa pozabiti navesti eno samo ime. Kje je kak dokaz, da se je kaj takega komu res zgodilo? Dokazov ni in jih nikoli ne bo, ker je ta trditev navadna in grda laž. Delali pa so take stvari partizani. In za to so dokazi!

Kako to pismo laže, priča najbolje to, kako piše o smrti svojih dveh nečakov, sinov njenega brata Pepeta. Eden je bil Stane, drugi Valček. Kako je bilo s tema dvema? Ona piše: "Umorili so jih." Ne pove pa ženska ne kdo ne kdaj. Stane mlajši, pošten fant, je bil član vaške straže in je bil od partizanov ujet v Ajdovcu 12. dec. 1942. Bil je od partizanov ubit pri Brezovi rebri in marca so te fante odkopai. Bilo jih je 21 iz Ajdovca in iz Žužemberka. Pokopali so jih potem v skupen grob na pokopališče v Ajdovcu. Stanetova mati je bila pri odkopu zraven. Videla je, kako so bili pobiti, z žico zvezani in skoraj nagi. Nekaterim so res porezale partizanske živali spolovila. O tem lahko priča žlajpah Feliks, ki je med njimi našel svojega ubitega brata Rudolfa. To je resnica, a te to pismo ne pove. Takoj po napadu na Ajdovec dec. 1942 pa so pokopali 17 fantov. Skupaj torej 38. Vse so pobili partizani, in kako pobili! Drugi nečak Valček je živel v Kočevju. Ta pa je bil pri domobrancih. Partizani so ga ujeli in ubili v Velikem Liplju pri Hinjah. Torej spet partizani. Sama ta teta njegova, ki to pismo piše, (če je res ona to mogla napisati!?), ga je z drugimi šla v Liplje odkopavat in nismo še pozabili, kako je takrat tulila in zmerjala partizane. Zdaj naenkrat so vsega krivi domobranci — bele svinje. Pač tako bolj kaže sedaj. Tretji nečak Francelj, ki ga tudi omenja, je tudi bil domobranec. Tudi tega so ujeli partizani, pa se je rešil. Taka je resnica.

Zadnje mesece je res iz Žužemberka bežalo vse v bližnje vasi, a to radi tega, ker so vsaki dan izza sv. Petra priletela partizanska letala, črna, in metala bombe ter razbila veliko hiš po trgu in enkrat ubila več oseb v Jagrovi hiši, med njimi tudi par partizansko usmerjenih, na primer Pickovo Olgo in njeno mater. Domobranci niso imeli nikoli letal, še kanonov ne Kdo je tedaj razbil Žužemberk, ki je bil bombardiran več kot dvajsetkrat? Domobranci, kot rečeno, gotovo ne. Italijani so zažgali samo Smrketovo hišo še marca 1942, Nemci tudi ne. Samo partizani, ki so naša največja nesreča, kot bo potrdila zgodovina.

Res je tudi, da se je vsa partizansko usmerjena gospoda preselila v Dereanijev mlin, ne da bi kaj vprašali lastnika Slavkota Vehovca. Tam ni bilo nikomur nikake sile. K večjemu je bilo malo prostora, da niso mogli imeti vsak svoje sobe. Tudi je laž, da so bili nagi in bosi. Zakaj in čemu? Zakaj te izmišlotine? Piše, da so bili ušivi. Zakaj se niso umivali v Krki, ki teče mimo? Kdo jim je branil? Naj dodam, da od lakote ni med vojsko nobeden umrl na deželi. Tudi med vojsko so imeli ljudje dovolj, kjer jim seveda partizani niso pokradli, kar se je zgodilo marsikje. Pa so si ljudje drug drugemu pomagali. Sedaj seveda je mnogo hujše.

V zadnjem delu pisma omenja ta oseba, da so domobranci pobili okrog 50 ljudi in tam našteva tudi nekaj imen. Tudi to samo deloma drži. Res so domobranci ustrelili okrog 20 oseb, ne okrog 50. Toda to so bile osebe, ki so to zaslužile kot terenci s svojo špijonažo. Nikogar pa niso nikoli mučili. Vprašam, katera vojska pa bo trpela, če ima kraj zaseden, da bodo domačini sovražnikom izdajali važne reči kar po radio, kot se je to godilo v Žužemberku iz prej omenjenega mlina? Trgovec Pirc je imel radiooddajni aparat in je obveščal komuniste v gozdove o gibanju in delu domobrancev. To je bilo izdajstvo domačih ljudi tujim komunistom. In take so kaznovali. In h koncu govori, koga je hudič vzel. Ona in vsi podobni lažnjivci naj pazijo, da njih ne bo jemal, kajti takim lažnjivcem se tudi pri hudiču ne bo dobro godilo, čeprav pridejo preden kot partizani.

Ženska govori o terorju v Žužemberku. Domobranci so bili v trgu par mesecev, partizani pa par let. Pa naj gre sedaj kdo vprašat v Žužemberk, s kom so bili ljudje bolj zadovoljni. Bo videl, kakšen odgovor bo dobil. Teror je bil res, ko so tam vladali neomejeno partizani, pod domobranci ni bilo nikakega terorja, razen kolikor so se ljudski izdajalci komunisti bali pravične kazn.

Kdor ne vrjame tega, kar jaz pišem v tem pismu, naj kar piše svojim domov, pa naj jih vpraša, ali sem povedal po pravici ali ne. Je že res, da od tam ljudje težko pišejo pravo resnico, ker je tam sedaj teror komunistične diktature, toda kdor se hoče potruditi, bo vsaj to lahko zvedel, ali sem pisal resnico. Resnica bo polagoma prodrla na dan o vsem, kar se je godilo tam doma. Ta resnica bo uničujoča za partizane in jim sedanje laži ne bodo nič pomagale. Kdor hoče, more vprašati tudi begunce po Koroškem in v Italiji, pa mu bodo povedali vsi isto, kar sem jaz povedal. Kdor se tedaj hoče prepričati, da je tisto pismo v "Prosveti" grda in hudobna izmišljotina, se more prepričati. Treba je de dobre volje.

Žumberčan.

Zdaj pa že lahko izbirate!

Pridite k nam in si izberite iz naše velike zaloge:

KUHINJSKE PEČI na plin – Grand, Roper in Magic Chef.

ELEKTRIČNE ČISTILCE za preproge – Eureka, Royal in Universal.

RADIOS – raznih vrst in modelov, majhne, velike in kombinacijske.

MALE GRAMOFONE za na mizo, električne.

ELEKTRIČNE ROASTERJE.

ELEKTRIČNE LIKALNIKE.

ELEKTRIČNE APARATE ZA BRITJE.

Pridite, izberite in mi vam pripeljemo na dom.

NORWOOD APPLIANCE & FURNITURE
6104 ST. CLAIR AVE.
JOHN SUŠNIK, lastnik

Jos. Zele in Sinovi

POGREBNI ZAVOD

Avtomobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago.
Mi smo vedno pripravljeni z najboljšo postrežbo

6502 ST. CLAIR TVENUE — Tel.: ENdicott 0583

COLINWOODSKI URAD:
452 E. 152nd STREET. — Tel.: KEnmore 3118

Program

pri odkritju spomenika

SLOVENSKIM FANTOM IN DEKLETOM

V OKROŽJU SLOVENSKEGA DELAVSKEGA DOMA NA WATERLOO RD.

ki se vrši

v nedeljo 25. avgusta 1946

Zbirališče za povorko bo pred Slov. Del. Domom ob 1:30 popoldne. Povorka se prične točno on 2 uri iz Shiloh po Waterloo Rd. do 152. St., po 152. St. do Ridpath, po Ridpath do 156. St. do Waterloo Rd. in nazaj pred Dom k spomeniku. Na čelu povorke bo igrala godba dr. sv. Jožefa. Po zaključku povorke se prične s programom. Reditelja povorke bosta John Lunka in Frank Bittenc. Društva se udeleže korporativno ali oficialno.

1. točka.—Miss Florence Unetic zapoje ameriško himno Star Spangled Banner. Med tem se vrši odkritje spomenika.

2. točka.—Predsednica imenovanega odbora pozdravi navzoče ter izroči vodstvo nadaljnega programa dobro poznanemu John E. Lokarju, ki je tajnik guvernerja Frank J. Lauscheta.

3. točka.—John E. Lokar poda sožalje očetom in materam sinov, ki so dali življenje za demokracijo sveta.

4. točka.—Pevsko društvo "Jadran" zapoje dve slovenski pesmi.

5. točka.—Pozdrav predsednika Slov. Del. Doma.

6. točka.— Govor župana Thomas A. Burka.

7. točka.—Govor senatorja Wm. M. Boyda.

8. točka.—Govor councilmana John J. Princa.

9. točka.—Mladinski pevski zbor Slov. Del. Doma zapoje dve pesmi.

10. točka.—Zastopniki in zastopnice društev pozdravljajo navzoče.

* * *

Po programu se razvije zabava v obeh dvoranah. V slučaju slabega vremena se vrši program v avditoriju Slov. Del. Doma.

Ob 7:30 se prične ples v obeh dvoranah; igralo bo 8 različnih orkestrov. Vstopnina za ples bo 65c. Večerjo se bo serviralo od 4 ure naprej. K obilni udeležbi vas vabi.

ODBOR.

DELO DOBIJO

VEČ POMOČNIC ZA CAFETERIJO

SE SPREJME

Tudi izkušeno žensko za pecivo

Delo je v čisti, zdravi okolici

Morajo razumeti in govoriti angleško

Samo snažne, čiste in lične mlade ženske od 20 do 35 let starosti naj se priglacijo

$29 za 40 ur dela na teden

Hrana in uniforme zastonj.

Zglasite se v

The Ohio Bell Telephone Company

soba 901
700 Prospect Ave.

Moški in ženske

se sprejmejo za stalno delo.

Zglasite se na 915 E. 63. St. severno od St. Clair Ave.

The Lamson & Sessions Co.

(166)

Ženske se sprejme

za pomoč v kafeteriji in pomivanje posode.
Prijetni delovni pogoji
Dobra plača od ure.
Zglasite se v Employment uradu

The Telling-Belle Vernon Co.
3740 Carnegie Ave.

(166)

MALI OGLASI

BONCHA

6005 St. Clair Ave

Refrigeration Service
Commercial and Domestic
Call
HE 4149

(166)

Sobe išče

Moški išče 2 neopremljeni sobi; kdor ima kaj primernega, naj pusti naslov v upravi tega lista. (168)

Za 2 družini

Naprodaj je hiša za 2 družini na E. 70. St. garaža. Nahaja se blizu St. Clair Ave. Cena je samo $6,000. Zglasite se na 6704 St. Clair Ave. KE 4963. (166)

Furnezi

Novi furnezi za premog, plin, olje, gorko vodo ali paro.
Resetting $15 — čiščenje $5
premenjamo stare na plin ali olje
Thermostat

Chester Heating Co.
1193 Addison Rd. — EN 0487
Govorimo slovensko (x)

Drva za kurjavo

Očiščena, v malih kosih, samo za začetek v furnezu. Velik kup za $6. Pokličite med 6 in 7 zvečer LI 9478. (167)

Poslednji dnevi Pompejev

ROMAN

"To ni dobro," si je mislil, "kajti ne morem biti miren, dokler ta glas ne utihne za vedno. Moji zakladi leže sicer v nasprotnem krilu, toda moji sužnji ne smejo slišati tega glasu, ko jih bodo odnašali. — Ali čemu naj bi se tega bal? — Ako živi še tri dni, pri bradi očetovi, bo njegov glas tako šibek, da ga iz njegovega groba ne bo čuti. Pri Izidi, hladno je! — Hlepim že po krepkem požirku dišečega falernškega vina."

Brezvestni Egipčan se je tesneje ovil v svoje oblačilo in odhitel iz teh groznih prostorov.

ŠTIRINAJSTO POGLAVJE

Nidija govori s Kalenom.

Kako strašne, obenem pa kako nadepolne besede je čula Nidija! Drugi dan potem je imel biti Glavk obsojen; toda živel je mož, ki ga lahko reši in pahne Arbaca na njegovo mesto. Ta mož je dihal le nekoliko korakov proč od nje! — Slišala je njegovo vpitje in besnenje, njegove kletve in prošnje dasi bolj priglušeno in pretrgano. Bil je sicer zaprt, ali ona je vedela, kje! Da bi le mogla uteči odtod in govoriti s pretorjem, pa bi bil Atence rešen po izpovedi tega moža. Njena čuvstva so jo skoro potrla, toda zbrala je vse svoje moči, da je ostala pri zavesti. Ko je nekaj minut pozorno prisluškovala, da li je Arbac že odšel, se je plazila za glasovi, ki so prodirali iz one strašne ječe, dokler ni prišla do duri. Trikrat je zaman poskušala govoriti skozi debele duri; ni je slišal. Končno je našla luknjo v ključavnici, pritisnila nanjo svoji ustnici in vjetnik je zaslišal nežen glas razločno klicati njegovo ime.

Kri mu je zastala po žilah, lasje so mu vstali pokoncu. Kakšno skrivnostno in nadnaravno bitje oživlja to strašno samoto?

"Kdo je tu?" — je vzkliknil, "kateri duh, katera larva kliče nesrečnega Kalena?"

"Svečenik," je odgovorila Tesalka, "po sklepu bogov sem bila priča Arbaceve ostudnosti, ne da bi on vedel za to. Ako se mi posreči, pobegniti odtod, bi lahko rešila tudi tebe. Odgovori mi torej skozi to luknjo, kar te bom vprašala."

"Ah, bodi blagoslovljena," je odgovoril svečenik, "reši me, in prodam celo posode z oltarja, da ti poplačam to uslugo."

"Ne potrebujem tvojega denarja, pač pa tvoje tajnosti. — Ali sem slišala prav? — Ti lahko rešiš Atencu življenje?"

"Lahko—lahko! Zato pa me je Arbac zaprl, da bi poginil tu za lakoto. Naj bi furije za to kaznovale tega prokletega Egipčana!"

"Atenca dolže nekega umora. — Ali lahko ovržeš to dolžitev?"

"Le reši me, in najponosnejša glava v Pompejih ne bo bolj svobodna nego njegova. Videl sem, kako je Arbac umoril Apecida; dokazati morem krivdo pravega morilca in rešiti nedolžnega. Ako pa poginem tu, bo moral umreti tudi on. Ali se ti smili? — V svojem srcu nosim njegovo obsodbo ali oprostitve."

"In ti hočeš javno pričati, kar veš?"

"Ako hočem? — Pa da bi mi grozile peklenske muke—osveto! osveto!"

Nidija je čutila, ko je Kalen strašno škripal z zobmi, da je rešitev Atenca zagotovljena. — Srce ji je burno utripalo. — Ali se ji posreči rešiti ljubljenca ali ne? — "Bogovi, ki so me vodili do tu sem," je rekla Kalenu, "me bodo varovali tudi v bodoče. Da, upam, da te rešim. Pomiri se in bodi pogumen!"

"Toda bodi previdna! Nikar ne skušaj Arbacevega človeškega čuvstva; kajti njegovo srce je iz mramorja. Pojdi takoj k pretorju in mu povej, kar veš! Prosi ga, da pošlje nemudoma semkaj vojake in kovače, kajti te ključavnice so čudovito močne. Čas poteka — jaz lahko poginem tu od lakote, ako ne hitiš! — Pojdi, pojdi! — Ne, ostani! Strašno mi je v tej samoti, zrak je okužen, pa škorpijoni — ah in te blede larve! O, ostani, ostani!"

"Ne," je odgovorila Nidija, "zaradi tebe moram proč! — Upaj in bodi pogumen! Zdravstvuj!"

Odplazila se je in tipala z razprostrtima rokama od stebra, dokler ni prišla do konca te podzemeljske veže in odtod na hodnik, ki je vodil navzgor. Tu pa se je ustavila; zdelo se ji je varneje, počakati tako dolgo, dokler v hiši vse trdno ne spi. Sedla je na stopnico. — V njenem srcu je zdaj prevladovalo veselje! — Glavk je bil v smrtni nevarnosti — ali ona ga bo rešila.

PETNAJSTO POGLAVJE

Arbac in Jone. — Nidija pride na vrt. Ali uteče in reši Atenca.

Ko se je Arbac zopet ogrel in okrepčal z dišečim vinom, ki je bilo kaj priljubljeno pri nasladnežih one dobe, je bil nenavadno vesel in krepak. Zmaga njegove prekanjenosti mu je navdihovala ponosno zavest, čeprav je bil predmet sam zelo podel in lopovski. Arbac ni čutil prav nikakega kesanja glede Kalenove usode. Prav kmalu se je otresel misli na smrtne muke svečenikove in se je veselil le tega, da se je rešil velike nevarnosti in da je odstranil zopet enega sovražnika več. Pomislil je edino še na to, kako opraviči Kalenovo odsotnost pri svečeništvu, kar mu pa ni bilo težavno. Saj ga je često pošijal po verskih poslih v sosednja mesta. Lahko je torej rekel, da je šel v Stebijo in Napolj opvaljat spravne daritve na oltarjih Izide zaradi umora Apecida, njenega svečenika. Kadar Kalen pogine, vrže njegovo truplo pred odhodom iz Pompejev v gobočino Sarna, in ako ga najdejo, pade sum najbrže na nazarence, češ, da so se maščevali radi Olintove smrti v areni. Ko je tako razmislil vse okoliščine in odredbe v svojo varnost, je popolnoma pozabil na nesrečnega svečenika in se je bavil, vspodbujen po dosedanjih vseskozi posrečenih podjetjih, edinole še z načrti gleda Jone. — Ko jo je videl prej, ga je žaljivo prezirala in zaničevala, česar ni lahko prenašala njegova ponosna nrav. Zdaj pa je dobil pogum, da bi zopet poskusil pogovor ž njo; kajti hrepenel je po njej in si želel njene bližine, čeprav ga je vedno le zaničevala in poniževala. Z ozirom no njeno žalost je bil vedno črno oblečen. Namazal si je še svoje črne kodre z dišavami in šel proti sobi Napolitanke. Vprašal je sužnja pri njenih vratih, če ni morda šla že počivat, ko pa je slišal, da še ni šla in da je mirnejša nego doslej, je pogumno vstopil. Našel je svojo lepo varovanko zamišljeno in naslonjeno na malo mizico, podpiraje si glavo z rokama. Z obličja je izginila vsa sladkost, njeni pogledi so bili trdni in zmedeni in njeni dolgi črni lasje so viseli napočesani po hrbtu, da je bilo videti lice toliko bledejše in bolj upadlo.

Arbac jo je gledal nekaj trenutkov, preden je stopil k njej. Tudi ona je povzdignila oči, in ko ga je spoznala, se je obrnila z nevoljo od njega.

"O!" je spregovoril Arbac, ki se je približeval spoštljivo, da celo ponižno, in sedel v primerni oddaljenosti od mize. — "O, da bi mogla moja smrt premagati tvojo jezo, potem rad umrjem. Krivico mi daleš, Jone, toda trpeti hočem brez mrmranja, samo dovoli mi, da te vsaj včasih vidim. Zaničuj in ponižuj me, ako ne moreš drugače, skušal bom prenesti tudi to! Saj mi je vendar vsak zvok iz tvojih ust, ako bi me tudi žalil, slajši od najlepše godbe. Ako molčiš, se mi zdi vse mrtvo in pusto ker zame ni življenja brez melodije tvojega glasu."

"Vrnimi brata in ženina!" je dejala Jone mirno in tužno, iz oči pa so ji polzele solze.

"O, da bi mogel enega obuditi zopet v življenje, drugega pa rešiti smrt," je odgovoril Arbac s hlinjeno ginjenostjo. "Da, ako bi mogel osrečiti tebe, bi skušal premagati svojo nesrečno ljubezen in tvojo roko položiti v roko Atenca. Morda še uide obtožbi — (Arbac je odredil vse potrebno, da ni mogla ničesar izvedeti o pričeti preiskavi) — in ako se to zgodi, ti bo pač svobodno, ako ga hočeš ti oprostiti ali obsoditi. Nikar ne misli, da bi te potem še dalje nadlegoval s svojo ljubeznijo. Vem, da bi bilo vse zaman. Dovoli mi zato samo, da s teboj vred jokam — s teboj žalujem. Odpusti mi ono prenagljenost, ki jo globoko obžalujem in ki je ne zagrešim nidkar več. Dovoli mi, da ti ostanem to, kar sem ti nekoč bil — prijatelj, oče in varuh! O, Jone, prizanašaj mi in — odpusti!"

"Odpuščam ti! Toda reši Glavka, potem se mu odrečem. O, mogočni Arbac, ti si močan v zlem, kakor v dobrem! Reši Atenca, in potem uboga Jone obljubi, da ga ne bo videla nikdar več." — Zdaj je vstala, padla mu k nogam in objela koleni: "O, ako me res ljubiš— ako imaš še kaj človeškega srca — spominjaj se pepela mojega brata — spomni se moje otroške mladosti — spomni se vseh srečnih ur, ki smo jih preživeli skupaj — in reši mojega Glavka!"

To krčevito stokanje je ganilo Egipčana; obrnil je svoj obraz v stran in dejal zamolklo: "Ako bi ga mogel rešiti še sedaj, bi to storil, toda rimski zakon je oster in strog. — Toda ako bi se mi to utegnilo posrečiti, ako bi ga utegnil rešiti — ali bi potem ti bila moja — moja nevesta?"

"Tvoja?" — je vzdrhtela Jone in vstala, — "tvoja nevesta! — Ni še maščevana kri mojega brata! Kdo ga je ubil? O, Osveta, ali morem jaz reva odkupiti tvojo jezo celo za Glavkovo življenje? Arbac — tvoja? — Niddar!"

"Jone, Jone!" je vpil Arbac strastno, "čemu te skrivnostne besede — čemu imenuješ moje ime v zvezi z umorom svojega brata?"

"Moje sanje so mi tako povedale in sanje prihajajo od bogov!"

(Dalje prihodnjič.)

———o———

Pomagajte Ameriki, kupujte Victory bonde in znamke.

Michael's Floral Shop
MICHAEL SUHADOLC,
lastnik
Cvetlice za vse namene
5823 Superior Ave.
EX 3408
(Thurs.)

East 61st St. Garage
FRANK RICH, lastnik
1109 E. 61st St.
HEnderson 9231
Se priporoča za popravila in barvanje vašega avtomobila. Delo točno in dobro.

FR. MIHČIČ CAFE
7114 St. Clair Ave.
ENdicott 9350
6% pivo, vino, žganje in dober prigrizek. Se priporočamo za obisk.
Odprto do 2:30 zjutraj

Kraška kamnoseška obrt
15425 Waterloo Rd.
IVanhoe 2237
EDINA SLOVENSKA IZDELOVALNICA NAGROBNIH SPOMENIKOV

RE-NU AUTO BODY CO.
Popravimo vaš avto in prebarvamo da bo kot nov.
Popravljamo body in fenderje
Welding!
JOHN J. POZNIK
GLenville 3830.
982 East 152nd St.

Vas muči revmatizem?
Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu. Vprašajte nas.
Mandel Drug
15702 Waterloo Rd.
slovenska lekarna

KADAR KUPUJETE . . .
Vaš nov avto, radio, ledenico, pralnik itd.
vprašajte vašega trgovca za
MORRIS NAČRT
POCENI FINANCIRANJE
IN UGODNA ODPLAČILA
Vi si lahko zagotovite Morris načrt za financiranje potom vašega trgovca ali direktno od banke.
921 Huron Road in podružnice
RABITE NAŠO TUJEZEMSKO POSTREŽBO
da pošljete denar vašim prijateljem in sorodnikom v Evropo
MORRIS PLAN BANK

Pokličite KE 5200
DA VAM SČISTIMO FURNEZ ŠE DANES!
Cistimo furneze, dimnike in dimniške cevi z vacuum čistilcem. Računamo po $4 in več.
Adams Heating Service
550 EAST 200. ST., VOGAL MONTEREY

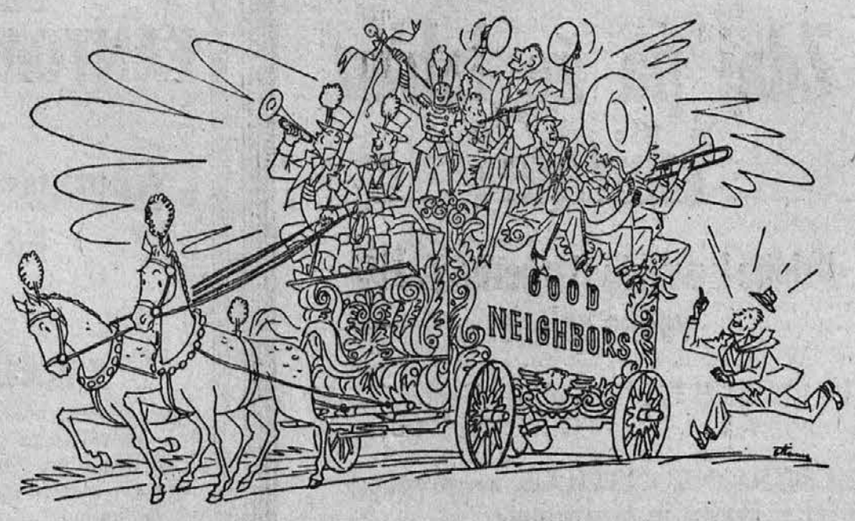

Kako priti na
DOBER SOSEDNI VOZ Z BANDO

● Vi lahko pridete na voz z bando . . . in si pomagate k boljši telefonski postrežbi . . . z sodelovanjem v teh dveh sugestijah:

1. **Naj bodo vaši klici kakor mogoče kratki.**

2. **Dovoliti dovolj časa med klici, da tudi drugi na vaši liniji rabijo telefon.**

Ako rabite vaš telefon pametno in pošteno delite vaš čas z drugimi . . . boste izboljšali postrežbo za vsakogar na liniji.

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

Kupite na lahke odplačilne obroke!

Ako telefonirate, pišete ali pridete v prodajalno kmalu, boste lahko dobili vaš novi Karen Pressure Cooker, ne da bi kaj čakali. Delan je iz trdega aluminija z Dial-O-Matic kontrolo, pritrjeno na pokrov . . . nobena brezpotrebna prostornina. GA NI TREBA SHLADITI, da se zmanjša pritisk. Z vsako posodo zastonj ilustrovana kuharska knjiga. NE ČAKAJTE! IMEJTE Z KAREN COOKER VESELJE SEDAJ!

Jim Brown's Stores
SKLADIŠČNA PRODAJALNA
6520 JUNIATA AVE.
2 bloka severno od St. Clair

V BLAG SPOMIN

ŠESTE OBLETNICE SMRTI DRAGEGA SOPROGA IN OČETA

Edward Mozek

ki je zaspal večno spanje dne 22. avgusta 1940.

Šest let že mirno počivaš,
solnce toplo obseva Tvoj grob,
duša naj Tvoja pa srečo uživa
gori v nebesih pri ljubem Bogu.

ANGELA MOZEK KAVCHNIK, soproga;
ELEANOR, hči.

Cleveland, O. 22. avg. 1946.